

SKANDINAVISKE CANADIENSAREN.
Prenumerationspris:
Ett år - \$1.50 - Sex månader \$0.75
Ett år till Skandinavien - \$2.00
Ett halvt år till do. - \$1.00
adress: EMANUEL ÖMLEN, Manager,
P. O. Box 642, Winnipeg, Man.,
Canada.

SKANDINAVISKE CANADIENSAREN.
(SCANDINAVIAN CANADIAN.)
A Religious and Political weekly Journal,
published in Winnipeg, Man., Canada
by
EMANUEL ÖMLEN,
181 Rupert St. East, Winnipeg
Man., Canada.

SKANDINAVISKE CANADIENSAREN

KRISTLIG OCH POLITISK VECKOTIDNING.

Löp. No. 91. - ÅRG. 7.

WINNIPEG, MAN. 12 MAJ 1893.

No. 19 - Lösn. 5 Cts.

NÄR ARBETET LÄG NERE.

Det var i jultid. Fabrikernas stora portar voro stängda för en tid af fjorton dagar, och det var just med en känsla af, att något fattades i stadens "fysionomi" man blickade upp mot skorstenarne, ur hvilka rök nu ej bolmade fram, eller gick förbi de stora etablissemangen, der det alltid brukade vara så bullersamt. De stodo nu alla tomma, tysta och dyster. Maskinernas dotva buller, gnislandet af filar och svarfvar, hammarslagens klingande ljud och härdens glödande brasa, som plågade lysa så trädligt under vinteraftnarne, allt detta saknades.

Det var, som tiden hade kommit ur led. Och det hade den på visst sätt gjort. Ty det var jul. Och det händes, som bekant, icke mer än gång om året, hvilket väl må räknas som en stor lycka, så länge vi i vårt land hafva så mycket brännvin och så många krogar, som nu tyvärr är fallet.

Anders var en ung, skicklig arbetare. Far och mor bådo dagligen för honom der hemma i den lilla låga kojans vid skogsbrynet. Då han lemnade sitt föräldrahem för första gången, gret hans gamla moder och bad honom taga sig tillvara för det onda, hvilket han hittills till någon del gjort. Så hade man t. ex. aldrig sett hans namn i "upprorslistan" i rättens väntrum, der så många af hans kamrater skyltade vid rättegångstillfällena.

Men, om han icke ännu gått så långt, var han dock med på den vägen, som sluttar nedåt. I stället för att, såsom hans fromma moder önskat och hoppas om honom, hålla sig till sådana vänner, som kunnat vara honom till hjälp i det goda, sållade han sig till några snobbar, bland kamraterna, som flanerade om gatorna, sysselsatta med att begäpa och ofreda fruntimmer samt krysta fram en mängd dumma och ihålliga "qvickheter", oftast på bekostnad af heliga och allvarliga ting. Och dylikt sällskap är så farligt, att den unge man, som icke undflyr det, innan han vet ordet af, kommer längre in på det ondas väg, än han någonsin tänkt.

Nu var det "aföningsqväll", och friveckorna togo sin början.

Kamraterna tyckte, att Anders kunde gerna göra sällskap med dem både beträffande inköp af rusdrycker till julen och att förtära dem. Han hade hittills hållit sig alltför mycket undan - "naturligtvis" af fruktan för morsgumman och farsgubben der hemma - hänade ungdomherrarne.

Och Anders, som var mycket rädd om sin heder, churu på orätt sätt, gaf vika för deras frestelser. Man lade ihop pengar och köpte Bæki safter i alla möjliga former och färger; man drack, svor, skrålade och spelade, till dess stackars Anders hela aftningen hamnati "vänernas" fickor och han sjelf egde blott de kläder han gick och stod i,

tillika med ett verkande hufvud och ett ondt samvete.

Huru hade han icke räknat ut, att han skulle köpa åtskilligt till julen och sedan gå hem till de kära gamla, som sutto derhemma, ensamma i sin ålders sena höst? Huru ofta hade icke under dessa feriedagar deras ögon riktats bortåt vägen, på hvilken de hade hoppats, att han skulle nalkas hemmet!

Men Anders kom icke. Sedan han rumlut upp sina pengar måste han gå till pantlånaren med sina bästa kläder för att kunna betala mat och logis för sista tiden. Och att under sådana förhållanden gå hem till far och mor det kunde icke komma i fråga, mente han. Derföf blef han der han var, och förnötte sina dagar i dyster sysselloshet, till dess arbetet åter blef upptagit.

Men hemma i den låga kojans knäböjde hvarje morgon och afton far och mor bedjande, under det tårarne fuktade deras färdade kinder, att Gud ville välsigna och bevara deras son. Och under dagens lopp, då mor stökade i huset och far med darrande händer förde yxan ut på vedbacken, suckade de i sina hjertan: "Gud, välsigna och bevara Anders!"

Och dessa trofaste vänner hade han glömt för de falska "vänner", som plundrat honom på både penningar, kläder och sinnesfrid! Far och mor hade för första gången på många år fått sitta ensamma under julen, emedan han hade satt sig, "der de bespottare sitta." I sin stora fattigdom hade de måst äta sill och potates på juldagsmiddagen, emedan han, som borde hafva varit deras älderdoms stöd, druckit och spelat upp mer än 50 kronor. För tiondedelen af denna summa hade han kunnat bereda sina föräldrar stor trefnad.

Men det hade han icke gjort. Och jag frågar nu, huru många af mina unga läsare äro männe hans likar? S et.

BIBELN OCH VINET.

Ordet vin förekommer i bibeln 261 gånger; 121 gånger varnande; 71 gånger med varningar och förebåelser; 12 gånger förklaras det vara giftigt och skadligt; 5 gånger förbjudes det helt och hållet. Vinet förnedrade Noah, besmittade Lot, bragte prester och profeter att stappas och falla, försakade sår utan sak, och framkallade ve och sorg. Salomon kallade det en bedragare, och en som är större än Salomon framhöll det som en verdens sinnebild.

FINLANDS UTVECKLING.

Vid "Geografiska föreningens" i Helsingfors senaste sammanträde inlemnade mag. E. Malmberg till tryckning en af honom uppgjord karta, afsedd att, genom åskådliggörande af Finlands territoriella församlingars ålder, uppvisa kulturens successiva utbredning och in-

tensitet. Å kartan äro kyrkorna, jemte dem kringlyggande socknar betecknade med särskilda färger allt efter århundradet, i hvilka de uppstått.

Arbetet är gjort med ledning af prof. Leinbergs afhandling om "Finlands territoriella församlingars ålder, utbildning och utgrening." På 11- och 1200 talen grundades endast 13 församlingar, af dem 4 i det inre landet såsom följd af Birger Jarls tåg 1240. Dessa första församlingar beteckna mindre odlagens än kristendomens framsteg, ty hedniska byggnader funnos i vida större utsträckning, om och större delen af landet på denna tid var ödemark. På 1300 talet uppkom 58 nya katolska församlingar, hufvudsakligen längs kusterna och i Södra Tavastland. Under 1400 talet blef församlingarnas uppkomst beroende af odlingsens utbredning till landets nordliga och inre delar, af karelenas kristianisering, och befolkningens tillväxt i de redan befintliga byggnerna. För intet af allt detta voro emellertid förhållandena då gynnsamma. Endast 46 församlingar uppstod, de flesta i kuststrakterna från Kivinebb till Limbings och Muhos i norr. Först Gustaf Vasa började med kraft att bebygga ödemarkerna. Inalles grundades under 1500 talet 60 nya församlingar. Under följande sekel, då 161 nya församlingar tillkommo, utbredde sig kulturen öfver hela Finland. De yttersta nuvarande församlingarna i öster och norr tillkommo då. Samfärdseln hade till största delen följt de naturliga vattenvägarna; endast få landsvägar voro anlagda. Utvecklingen af landsvägsnätet vann större betydelse i 17:de seklet och dermed blef den inre kolonisationsnäs beroende af vattenvägarne mindre. På 1700 talet grundades 106 nya församlingar och mellan åren 1800-85 tillkommo 57.

CANADA NYHETER.

OTTAWA. Herr C. E. Sontum, af firman E. Sontum & Co., Kristiania, Norge, har af ministrarne Bowell och Foster blifvit utnämnd kommersiell och emigrations agent för Canada till Norge, Sverige och Danmark. Det tros att stora handelsförbindelser skola kunna inledas emellan Canada och de Skandinaviska länderna.

En nunna har flytt från klostret vid Gatineau Point samt åter-sändt dit sin slöja och ring, dermed visande att hon icke ämnar återvända.

MEDICINE HAT. Godt om anteloper fins det helt nära intill staden. En hjord af omkring 50 stycken hafva tagit upp sitt sommarquartier några få mil vesterut. Hjorden håller sig nära intill jernvägen och aflägsnar sig endast då

det fruktade lokomotivet anländer för att sedan igen återvända.

MONTREAL. Canada Pacific jernvägens utställningsvagn är nu ute på en tur genom Förenta Staterna. Öfver 2,000 personer besökte vagnen på en dag i Duluth, Minnesota. Vagnen är vackert utstyrd samt försedd med produkter från Manitoba, Assiniboia, Alberta, Saskatchewan, Athabaska och British Columbia. Forutom mineralier och frukt finnes föremål från 380 olika farmar. Yagnen, som hanthafves af Herr August Holm, har varit ute sex månader, hvarunder den har visats i 184 städer, passerat 5,000 mil samt varit besökt af 92,000 personer.

Canada Pacific jernvägs kompaniet höll sitt årsmöte i onsdags. Inkomsterna för året hade utgjort \$21,409,351, utgifterna \$12,989,004, lemnande en netto behållning af \$8,420,347. Ränte afkastningen var \$203,602, hvadan netto inkomsten utgjorde \$8,623,940. En reserve af \$5,102,018 afsattes, hvarvid en balance af \$3,521,923 uppstod. Utdelningen 1 per cent utgjorde \$1,300,000, lemnande öfver-skott af \$2,221,332.

CARBERRY, 10 maj. Eldsvåda härjade här i dag och lade många hus i aska. Skadan anslås till \$35,000.

NELSON, B. C. För uppförandet af ett sjukhus här har redan sub-scriberats \$1,222.75.

OAK LAKE. Vildgässen hafva anländt hit i tusental. I sjön söder om staden är deras förnämsta tillhållsplat.

PORT ARTHUR. Vårfloden vid Fort William har gjort stort skada och Kaministiquia floden har sopat en del af hvarvet med sig. I-sen ligger packad i floden. Dynamit skall användas att spränga ismassan. Koldockorna stå också under vatten.

ST. JOHN, N. B. Förra veckan firade artilleri corpsen härstädes 100de årsdagen sedan den första artilleri corpsen bildades.

TORONTO. Den nya parlamentsbyggnaden för Ontario har tills dato kostat \$2,250,000, men ännu erfodras ytterligare \$1,300,000 innan den blir fullt färdig.

Immigrationen till provinsen Ontario förhördt år utgjorde 14,771. Ontarioregeringen har afslagit petition om kvinnornas rösträtt inom provinsen.

WINNIPEG. Park kommissionen har rekommenderadt till stadsstyrelsen att inköpa 4½ acres utmed Assiniboine floden för att der anlägga park.

Nykterhets föreningen "Dominion Alliance" har protesterat emot att 20 namngifna hotell i staden skola få utskänkings rättigheter för kommande år. Bland dessa 20 märkas Scandinavian Hotel och Ben Romansons Hotel.

Lustbåten "Antelope", val bekant för Winnipegs inbyggare, har förstörts af det myckna vatten flödet och blifvit totalt vrak.

Farmerne i provinsen äro nu som bäst i färd med att så. På sina ställen hafva de redan slutat och i några distrikt har sidan allaredan visat sig ofvan jord.

Prins Roland Bonaparte, en brorson till Franska kejsaren Napoleon den 3dje, gästade Winnipeg i början af veckan, på genomresa till Chicago från vestkusten.

Biljett priset från Winnipeg till Chicago utställningen och retour, med hvare sig Norden Pacific eller Great Norden jernvägarne, är \$41.25 eller 80 procent af vanliga kostnaden.

Red River har nu stigit nära 22 fot öfver vinter vatten tillståndet. Någon vidare stigning väntas ej.

Trenne tyska emigranter hafva tillryggalagdt vägen från New York till Winnipeg till fots. Det tog dem 37 dagar.

Alla emigranterna i karantänstation få ännu stanna der några dagar. Man må minst sagt beklaga dem, som så länge, mot sin vilja, blifvit kvarhållna. Någon nöd har ju ej gått på dem, ty regeringen har gifvit dem kost, men mängden har ej haft kläder till ombyte, då deras baggage blef i förväg sändt till destinationsorten. Tidningar m. m. hafva de fått emottaga.

I tisdags f. m. inträffade en explosion i huset 662 Logan street. En 14-årig gosse, William Oakley, hade fått fatt i en burk krut, i hvilken han råkad tappa en brinnande tändsticka. En explosion följde, hvarvid fönsterrutorna splittrades och en del möbler antändes. Gossen blef omkullslagen och illa bränd i ansigtet och om händerna. En hans yngre syster, som stod och såg på, blef ock skadad af krutet. En tysk tjänsteflicka, som hade ett litet barn i famnen och som var i samma rum, blef också bränd i ansigtet, men det lilla barnet ännu mera. Elden släcktes strax af brandkåren, som alarmerades. Gossen och det lilla barnets skador äro svåra, men flickans och tjänsteflickans ej fullt så farliga. Till råga på olyckan var modern, Mrs. Oakley, sjuk och till sängs och hennes tillstånd blef förvärradt.

Prenumerera på Skandinaviska Canadiensaren.